

21. 2. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K principům fungování sportovních svazů a k postavení a vzdělávání trenérů

Koncem loňského roku se rozhořela diskuse odborné veřejnosti ohledně vzdělávání trenérů v jednotlivých sportovních odvětvích. Účelem tohoto článku je obohatit diskusi o právní pozadí a též poukázat na právní předpisy a další relevantní dokumenty nejen ve vztahu k postavení a vzdělávání trenérů, ale pro porozumění problematice i v obecné rovině fungování sportovních svazů.



Principy fungování sportovních svazů

Etablované sportovní svazy působí v České republice obvykle jako spolky dle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“).[1] Příkladem lze uvést např. svazy Český svaz ledního hokeje z.s., Fotbalová asociace České republiky či Česká basketbalová federace z.s. Faktickou náplní činnosti svazů je sdružovat sportovce v daném odvětví, obvykle prostřednictvím sportovních klubů, do nichž jednotliví sportovci náleží, a zabezpečovat záležitosti v příslušném sportovním odvětví.

Pro porozumění problematice je třeba předeslat, že legislativně není postavení sportovních svazů specificky upraveno.[2] Uplatní se tak především ustanovení OZ o spolcích. Tato ustanovení jsou přirozeně velmi obecná, když úprava byla přijata pro velmi různorodý charakter spolků včetně spolků o několika členech, jejichž předmět činnosti je od sportovní činnosti značně odlišný.

Jsou to tak samy spolky, které si mohou prostřednictvím svých stanov či jiných dokumentů téměř libovolně upravit nejen podmínky pro vzdělání trenérů, ale i principy fungování obecně. Právní hranicí libovůle vytyčují zejména obecné právní principy jako např. zákaz diskriminace.

Nastavení pravidel fungování v rámci sportovních svazů nicméně nelimituje pouze právní řád jako takový. Předně je třeba v řadě případů poukázat na pravidla mezinárodních federací v daných sportovních odvětvích.[3] Taková pravidla lze vnímat jako smluvní omezení sportovních svazů (národních), neboť sportovní svazy se členstvím v mezinárodní federaci zavazují podrobit se některým jejím pravidlům.

Sportovní svazy nejsou žádnými právními předpisy nuceny být členem jakékoliv mezinárodní federace. Bez začlenění do jakýchkoliv struktur mezinárodních federací tak např. může sportovní svaz nejen existovat, ale též pořádat sportovní soutěže včetně mistrovství České republiky, mistrovství světa apod.[4] Možná je též existence více sportovních svazů v jednom sportovním odvětví. Reputace svazu, jakož i reputace pořádané sportovní soutěže, však často závisí právě na členství sportovního svazu v mezinárodní federaci.

Chce-li se sportovec účastnit vrcholných mezinárodních soutěží, je začlenění sportovního svazu, jehož je členem, obvykle nutné k účasti na takových soutěžích. Aby se mohl sportovec účastnit např. olympijských her, je nutné, aby Mezinárodní olympijský výbor příslušné sportovní odvětví zařadil mezi tzv. olympijské sporty. Pro jednotlivá sportovní odvětví pak Mezinárodní olympijský výbor uznává konkrétní mezinárodní federace a spolupracuje s nimi.[5] Dle pravidla č. 25 tzv. Olympijské charty pak musí např. takové mezinárodní federace své stanovy přizpůsobit Olympijské chartě. Obdobně pak mezinárodní federace zavazují své členy (národní sportovní svazy) přizpůsobit své stanovy Olympijské chartě či pravidlům samotných mezinárodních federací.

Aby se tak sportovci sdružení v příslušném sportovním svazu mohli účastnit kvalifikačních turnajů na olympijské hry, musí být příslušný sportovní svaz členem příslušné mezinárodní federace a dodržovat příslušná pravidla. U sportů nezařazených na program olympijských her lze pak za vrcholný orgán určující primární pravidla považovat nikoliv Mezinárodní olympijský výbor, ale příslušnou mezinárodní federaci.

S ohledem na dosti obecnou právní úpravu fungování sportovních svazů jsou to tak mezinárodní federace v jednotlivých sportovních odvětvích, které sehrávají důležitou roli při nastavení pravidel fungování sportovních svazů. Sportovní svazy, které nejsou členy mezinárodních federací, např. proto, že nesdružují sportovní kluby (sportovce) s ambicemi účastnit se konkrétních etablovaných sportovních soutěží, jsou však při nastavení pravidel fungování omezeny jen nepodstatně. Míra ingerence mezinárodních federací do pravidel fungování sportovních svazů se samozřejmě dosti liší.

S členstvím sportovního svazu v mezinárodní federaci přitom může být spojena i otázka financování sportovního svazu. Sportovní svaz, který zamýšlí žádat o některé dotace z veřejných rozpočtů, např. zásadně musí být členem příslušné mezinárodní sportovní federace.[6] Tento požadavek přirozeně může přinášet problémy ve sportovních odvětvích, ve kterých není mezinárodní zastoupení sportu sjednoceno a mezinárodních federací tedy existuje více.[7] Tato problematika nicméně již přesahuje rámec tohoto článku.

Postavení a vzdělávání trenérů

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy byl vydán materiál nazvaný Koncepce podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025. V něm byla mimo jiné zdůrazněna nutnost vybudovat vzdělávací a studijní středisko sportu ve spolupráci sportovních organizací a odborníků z akademického prostředí.[8] Část odborné veřejnosti toto vnímá ve spojitosti s kritikou současného systému vzdělávání trenérů ze strany některých osob s vlivem na poli sportu jako snahu o vyřazení tělovýchovných vysokoškolských fakult ze systému vzdělávání trenérů a o získání finančních prostředků určených na vzdělávání ve sportu.[9]

Dne 1. 1. 2017 pak nabyla účinnosti novelizace zákona č. [115/2001](#) Sb., o podpoře sportu (dále jen „**ZoPS**“). Tato novelizace přitom podle části odborné veřejnosti ruší kontrolovaný systém vzdělávání ve sportu či opomíjí akademické instituce.[10] Tím je pravděpodobně míněno to, že v § 3 odst. 1 písm. f) ZoPS bylo nahrazeno (odlišnou materií) dřívější ustanovení o tom, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozhoduje o akreditaci vzdělávacích zařízení působících v oblasti sportu. Tato akreditace však sloužila k tomu, aby v rovině živnostenského podnikání bylo možné nahradit „standardní“ kvalifikaci (např. vysokoškolské vzdělání) kvalifikací udělenou takto akreditovaným zařízením.[11] Jestliže novelizací ZoPS byla tato pravomoc rozhodování o akreditaci vypuštěna, nemění to dle názoru autorů nic na dříve daných možnostech vzdělávání ve „standardních“ vzdělávacích zařízeních (vysoké školy apod.).

Výše bylo pojednáno o jen velmi obecném legislativním zakotvení fungování sportovních svazů. To

Lze přitom do značné míry konstatovat i o postavení trenérů. V takové situaci jsou to především sportovní svazy, které mají klíčovou roli při úpravě postavení trenérů. Tato úprava případně může být limitována pravidly mezinárodních federací.

Běžná je diverzifikace trenérů do několika tříd, stupňů apod., přičemž uvedená diverzifikace bývá doplněna např. požadavkem, aby trenér v určitém postavení v rámci sportovního svazu (typicky reprezentační trenér) disponoval nejvyšší trenérskou třídou. Pro nejvyšší trenérské třídy zpravidla bývá požadováno určité vzdělání příslušných osob či jiná kvalifikace. Tyto kvalifikační požadavky ovšem nevyplývají z legislativy, ale právě z předpisů sportovních svazů. Jsou to tak sportovní svazy, které určují, které vzdělání je podmínkou udělení nejvyšších trenérských tříd.

Fakticky pak může dostupnost požadovaného vzdělání trenérů být zabezpečena tím, že se sportovní svaz spokojí s již zavedenými vzdělávacími programy. Alternativou pak je situace, kdy sportovní svaz na základě dohod se vzdělávací institucí dosáhne přizpůsobení konkrétního vzdělávacího programu „na míru“ příslušnému sportovnímu odvětví.[12] Logickým krokem je pak požadavek na vzdělání trenérů přímo v takovém konkrétním vzdělávacím programu. S ohledem na to je tak vzdělávání trenérů významně závislé na příslušném sportovním svazu. Tuto závislost přitom novelizace ZoPS dle přesvědčení autorů nijak nenarušila.

Stranou je přitom pro účely tohoto článku ponechána právní úprava dle zákona č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (živnostenského zákona). Je tomu tak i proto, že tato úprava se v relevantním ohledu nijak nezměnila.

Závěr

Tento článek pojednává spíše o absenci konkrétní legislativní úpravy v oblasti fungování sportovních svazů, než o samotné legislativní úpravě. Pro fungování sportovních svazů jsou tak stěžejní jejich stanovy či jiné vnitřní dokumenty. Takové dokumenty nicméně mohou být významně ovlivněny s ohledem na členství sportovního svazu v mezinárodní federaci v určitém sportovním odvětví. Sportovní svazy, které nejsou členy mezinárodních federací, např. proto, že nesdružují sportovní kluby (sportovce) s ambicemi účastnit se konkrétních etablovaných sportovních soutěží, jsou však při nastavení pravidel fungování omezeny jen nepodstatně.

Výše uvedené lze do značné míry konstatovat i o postavení trenérů. Jsou to tak opět především sportovní svazy, které hrají klíčovou roli při úpravě postavení trenérů a požadavcích na jejich vzdělání. Na této skutečnosti dle přesvědčení autorů nic nezměnila ani novelizace ZoPS účinná od 1. 1. 2017.

JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. Lukáš Dušek,
advokát

[BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2

[1] Není samozřejmě rozhodující, zda příslušné spolky mají ve svém názvu pojem „svaz“ či pojem jiný („federace“, „asociace“ apod.). Pojem „svaz“ v názvu spolku bude nepochybně splňovat povinnost vyjádřit v názvu spolku svazovou povahu, o jiných pojmech může panovat pochybnost. Předmětná povinnost je stanovena v § 214 odst. 2 OZ.

[2] To samozřejmě neznamená, že je takový stav nežádoucí.

[3] Mezinárodní federaci lze chápat jako organizaci sdružující národní sportovní svazy, která zabezpečuje záležitosti příslušného sportovního odvětví na mezinárodní úrovni, včetně např. pořádání vrcholných mezinárodních soutěží.

[4] Ostatně podobná mistrovství jsou pořádána nejen ve sportovních činnostech, ale v celé řadě jiných činností. Obdobně jako nejsou takové soutěže zakázány v těchto jiných činnostech, nejsou zakázány ani ve sportovních odvětvích. Žádný subjekt nedisponuje „monopolem“ na pořádání mistrovství světa apod. v určité činnosti. Uvedené může být samozřejmě limitováno jinými právními instituty, např. existencí ochranných známek na pořádání soutěží s konkrétním názvem.

[5] Viz mezinárodní federace uvedené u konkrétních sportů na webových stránkách Mezinárodního olympijského výboru, dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[6] Viz např. Dotační neinvestiční programy státní podpory sportu pro spolky na období 2017 - 2019 vyhlášené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, bod 4.5.1.

[7] Existence několika mezinárodních federací je např. notoricky známá v profesionálním boxu.

[8] Viz bod 3.4, strategický cíl 2 Koncepce podpory sportu 2016-2025 - SPORT 2025.

[9] Viz např. dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[10] Viz např. dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[11] Viz např. § 22 odst. 1 písm. e) zákona č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (živnostenského zákona), na který § 3 odst. 1 písm. f) ZoPS před předmětnou novelizací odkazoval v poznámce pod čarou; uvažovat by bylo možné též např. o nahrazení kvalifikace u vázané živnosti „Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti“ uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

[12] Viz např. dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské](#)

[unie](#)